

Katedra trestního práva

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Olgy Polmové „Procesní postavení poškozeného v trestním řízení“

Předložená rigorózní práce obsahuje 152 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, osmnácti základních kapitol a závěru. Okruh použité literatury je velmi rozsáhlý a nesporně přiměřený zvolenému tématu práce. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své rigorózní práce zvolila problematiku sice tradiční, avšak současně stále aktuální a otevřenou.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka charakterizuje zaměření a cíl své práce, se nejprve věnuje vymezení základních pojmů a souvisejícím viktimologickým otázkám. Správně upozorňuje na odlišné chápání pojmu „obět“ v trestním právu a v kriminologii. Při analýze sekundární viktimizace je zarážející vysoký podíl znaleců.

Dále se autorka zabývá rozborem jednotlivých procesních institutů spojených s postavením poškozeného v trestním řízení. Důvodně upozorňuje na obtíže v případech právního nástupnictví poškozeného i na některé nejasnosti týkající se přiznání náhrady nákladů vzniklých při bránění zmocněnce – advokáta. Výhrady uváděné ve vztahu k institut společného zmocněnce jsou namístě a bylo by možno je dále rozvinout. Zajímavou situaci stran relevance souhlasu poškozeného v případě jeho smrti řeší autorka patrně správně. Důvodná je rovněž kritika průtahů při vyřizování žádostí o přezkoumání postupu policejního orgánu. Správně jsou řešeny situace, kdy práva poškozeného uplatňuje osoba, které tato práva vůbec nepřísluší, resp. které nepřísluší právo uplatnit nárok na náhradu škody. Sporné ovšem je, zda by de lege ferenda stížnost proti usnesení soudu měla mít suspenzivní účinek, a to s ohledem na další průběh hlavního líčení. Na místě je rovněž upozornění na to, že rozhodnutí věci trestním příkazem může poškozenému fakticky znemožnit uplatnění nároku na náhradu škody. Sluší jen dodat, že přiznání nároku na náhradu škody vylučuje nikoliv samotné promlčení, ale spíše vznesení námitky promlčení. Souhlasit lze s názorem, že odůvodnění výroku o náhradě škody odkazem na § 228 tr. řádu není správné, nicméně nelze doufat, že se justiční praxe v tomto směru změní. Akceptovat lze výhrady autorky k úvahám po rozšíření odvolacích možností poškozeného. Možnost, aby poškozený mohl výrok o náhradě škody v trestním příkazu napadnout odporem je nepochybně diskusní povahy. Velmi pěkně je zpracována partie věnovaná odklonům, včetně problematiky mediace. Kladně třeba hodnotit, že autorka věnuje samostatnou pozornost postavení poškozeného v řízení ve věcech mládeže.

Závěrečné kapitoly práce se zabývají jednak vývojem právní úpravy procesního postavení poškozeného na našem území, rekodifikací trestního práva procesního a právní úpravou ve Slovenské republice.

V závěru své práce autorka stručně a výstižně shrnuje jednak základní výhrady ke stávající právní úpravě, přičemž pozitivně hodnotí připravovanou rekodifikaci a nalézá i podněty v úpravě slovenské.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako velmi zdařilou. Autorka prokázala hlubokou znalost zvolené problematiky, včetně teoretických i praktických problémů, dosavadního literárního zpracování a judikatury. Práce je zpracována velmi pečlivě a svědomitě se snahou postihnout všechny aspekty zkoumané problematiky. Autorka rozhodně prokázala způsobilost samostatné odborné tvůrčí práce. Předložená rigorózní práce po formální i po obsahové stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autorka mohla rozvést své výhrady vůči institutu společného zmocněnce poškozených.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě práce a úspěšné ústní zkoušce byl Mgr. Olze Polmové udělen titul doktora práv.

V Praze dne 14.9.2009

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent